

VASUTAS ORSZÁGOS KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZABADIDŐ EGYESÜLET
(a továbbiakban: Szervezet/Gazdálkodó)

ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZAT

A Szervezet adatai:

nyilvántartási szám: 01-02-0005445

székhely: 1068 Budapest, Városligeti faros 46-48.

adószám: 18054406-1-42

Kelt: Budapest, 2017. december 19.

Hatályos: 2018. január 1. napjától

dr. Havasi József, elnök

Jelen szabályzatban nem szabályozott kérdésekben a Számviteli tv. és a kapcsolódó jogszabályok vonatkozó előírásai szerint kell eljárni. Az értékelési szabályzat elkészítéséért, módosításáért a Szervezet képviselőjére jogosult személy felelős. [Számviteli tv. 14. § (12) bek.]

A jelen szabályzat a Szervezet minden tisztségviselője, tagja, munkavállalója és foglalkoztatottja számára kötelező.

Tartalom

1. AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS A MÉRLEG ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI	3
1.1. Az értékelés általános szabályai	3
1.2. Az eszközök értékelésének szabályai	3
1.2.1. Az immateriális javak értékelése	3
1.2.2. A tárgyi eszközök értékelése	5
1.2.3. A befektetett pénzügyi eszközök értékelése	9
1.2.4. Az anyagok és áruk értékelése	10
1.2.5. A közvetített szolgáltatások értékelése	11
1.2.6. A követelések értékelése	12
1.2.7. A pénzeszközök értékelése	14
1.2.8. Aktív időbeli elhatárolások	14
1.3. Az források értékelésének szabályai	16
1.3.1. A saját tőke értékelése	16
1.3.2. A céltartalékképzés szabályai	16
1.3.3. A kötelezettségek értékelése	17
1.3.4. Passzív időbeli elhatárolások	18
1.4. A valutás, devizás tételek értékelése	18
1.5. A mérleg összeállításának szabályai	20
2. EGYEDI SZABÁLYOZÁSOK ÉS MINŐSÍTÉSEK	20
2.1. Tartós	21
2.2. Lényeges – Nem lényeges	21
2.2.1. Lényeges	21
2.2.2. Nem lényeges	21
2.3. Jelentős – Nem jelentős	21
2.3.1. Jelentős összegű hiba	21
2.3.2. Nem jelentős összegű hiba	22
2.4. Kivételes nagyságú vagy előfordulású bevételek, költségek, ráfordítások	24
<i>1. számú melléklet</i>	25
AZ ÉRTÉKVESZTÉS NYILVÁNTARTÁSA	25

Alkalmazott jogszabályok:

- a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.)
- a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Eszkr.)
- az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.)
- a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII.30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)

1. AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS A MÉRLEG ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI

A jelen pontban rögzített értékelési módszereket kell alkalmazni az eszközök és a források értékének könyvviteli nyilvántartásba vétel céljából történő meghatározása, valamint mérlegértékük meghatározása során.

1.1. Az értékelés általános szabályai

Az előző üzleti év mérlegkészítésénél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan - legalább egy éven túl - jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell. [Számviteli tv. 46. § (2) bek.]

Az eszközöket és a kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizni és - a törvényben szabályozott esetek kivételével - egyedenként értékelni kell. [Számviteli tv. 46. § (3) bek.]

A mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, és amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált. Tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbség tartósnak minősül - fennállásának időtartamától függetlenül - akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető. [Számviteli tv. 46. § (4) bek.]

1.2. Az eszközök értékelésének szabályai

1.2.1. Az immateriális javak értékelése

Az immateriális javak értékelése a Számviteli tv.-nek megfelelően egyedileg történik. A mérlegbe állítandó érték a bekerülési érték csökkentve a terv szerinti és a terven felüli értékcsökkenési leírással, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével.

A mérlegbe állítás előtt a szintetikus és analitikus elszámolásokban szereplő értékeket egyeztetni kell, és az immateriális javakról fajtánként, azon belül tételenként részletes kimutatás (leltár) készül. A kimutatás tartalmazza az eredeti bruttó értéket, az esetleges értéknövekedést, a záró bruttó értéket, az időszak előtt elszámolt értékcsökkenést, a tárgyidőszakban elszámolt értékcsökkenést, az összes elszámolt értékcsökkenést és az ezek alapján megállapított nettó értéket.

Az immateriális javak bekerülési értéke a Számviteli tv. 47. §-a szerint kerül meghatározásra.

Az alapítás-átstrukturálás költségeit a Gazdálkodó a felmerülésükkor a költségei között számolja el, majd onnan kerül átvezetésre a befektetett eszközök közé.

Az immateriális javak között maradványértékkel az

- *vagyoni értékű jogok*
- *szellemi termékek*

rendelkezhet.

A maradványérték megállapításának módszere az egyedi esetekben:

A maradványérték megállapítása az Szt. 3.§ (4) bekezdésének 6. pontja alapján történik.

Az immateriális javak körében a Gazdálkodó a várható hasznos élettartamból indul ki.

Erre az időszakra a maradványértékkel csökkentett érték utáni értékcsökkenést egységesen minden immateriális jószágra a

- *bruttó érték alapján történő*
– *lineáris*

módszer alkalmazásával számolja el.

Az immateriális javak értékcsökkenési módszerének megválasztásánál a Gazdálkodó figyelemmel van arra is, hogy

- a befejezett kísérleti fejlesztés aktivált értékét 5 év vagy ennél rövidebb idő alatt,
- a befejezett alapítás-átstruktúrázás aktivált értékét 5 év vagy ennél rövidebb idő alatt,
- az üzleti vagy cégértéket legalább 5 év, de legfeljebb 10 év alatt kell leírni, amennyiben ezek hasznos élettartamát nem lehet megbecsülni. [Számviteli tv. 52. § (4) bek.]

A Gazdálkodó az értékcsökkenést időszakonként (*évente*) számolja el a fentiek szerint választott módszer alapján. Az elszámolás egymással egyezően megtörténik

- a főkönyvi könyvelésben és
- az analitikus elszámolásokban.

A Számviteli tv. 80. § (2) bekezdése szerint a 200 ezer forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti vagyoni értékű jogok, szellemi termékek bekerülési értéke a használatbavételkor értékcsökkenési leírásként egy összegben elszámolható. Ennek megfelelően:

a Gazdálkodó kis értékű immateriális javaknak tekinti – az aktiváláskori döntésének megfelelően, s annak dokumentálása szerint – a 200.000,- forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti vagyoni értékű jogot és szellemi terméket.

A kis értékű immateriális javak bekerülési értéke a használatbavételkor egy összegben értékcsökkenési leírásként elszámolásra kerül.

A kis értékű immateriális javak értékcsökkenésének elszámolási időpontja
az immateriális jószág beszerzésének a napja.

Az ilyen módon leírt immateriális javakat a cég értékben nem, csak mennyiségben tartja nyilván, jogosulatlanlás esetén – amennyiben ilyen értelmezhető az adott immateriális jószágnál – selejtezésre, illetve megsemmisítésre kerülnek.

A Gazdálkodó a tervezett leírást meghaladóan terven felüli értékcsökkenést számol el a Számviteli tv. 53. § (1) bekezdése szerinti esetekben. Az érték csökkentését olyan mértékig kell végrehajtani, hogy az immateriális jószág használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor érvényes (ismert) piaci értéken szerepeljen a mérlegben. [Számviteli tv. 53. § (2) bek.] A piaci érték meghatározásának módszere: A piaci értéket az egyedi értékelés elve alapján az eszköz üzembehelyezésének időpontjában fellelhető, hasonló rendeltetésű, használati értékű, minőségű eszköz forgalmi értékének alapulvételével kell meghatározni.

Az immateriális jószágnál a terven felüli értékcsökkenés elszámolása, *illetve visszairása* az évenként elszámolandó terv szerinti értékcsökkenés, a várható hasznos élettartam és a maradványérték újbóli megállapítását eredményezheti, ezért a terv szerinti értékcsökkenés, a várható hasznos élettartam és a maradványérték újbóli megállapítását a kiegészítő mellékletben indokolni kell és annak az eszközökre, illetve az eredményre gyakorolt hatását külön be kell mutatni. [Számviteli tv. 53. § (4) bek.]

Ha az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor (megtervezésekor) figyelembe vett körülményekben (az adott eszköz használatának időtartamában, az adott eszköz értékében és a várható maradványértékben) lényeges változás következett be, akkor a terv szerint elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de a változás eredményre gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni. [Számviteli tv. 53. § (5) bek.]

A kísérleti fejlesztés során felmerült költségek közül aktiválni azokat a költségeket (számlázott, illetve közvetlen önköltségbe tartozó) lehet, amelyek

- *a kísérleti fejlesztés eredményének jövőbeni árbevételéből várhatóan megtérülnek;*
- *a kísérleti fejlesztés állományba vett termékének (szellemi termék, tárgyi eszköz, készlet) bekerülési (előállítási) értékének részét képező költségként nem vehetők figyelembe, mivel a létrehozott termék piaci árát meghaladják;*
- *aktivált értéke nem lehet nagyobb, mint az az összeg, ami várhatóan megtérül a kapcsolódó haszon – a további fejlesztés költségeivel, a várható termelési költségekkel, a termék értékesítése során felmerült értékesítési költséggel – csökkentett összegéből.*

Továbbá aktiválni lehet az üzleti év végéig be nem fejezett kísérleti fejlesztés – jövőben várhatóan megtérülő – közvetlen költségeit is, amely magába foglalja

- *a kísérleti fejlesztés többletköltségeit;*
- *azoknak a termékeknek a költségeit, amelyeket csak később, a kísérleti fejlesztés befejezésekor lehet állományba venni a szellemi termékek, a tárgyi eszközök vagy a készletek között.*

Nem lehet aktiválni

- *az alap kutatás, az alkalmazott kutatás költségeit, valamint*

a kísérleti fejlesztés közvetett és általános költségeit. [Számviteli tv. 25. § (4)–(5) bek.]

1.2.2. A tárgyi eszközök értékelése

A tárgyi eszközök értékelése a Számviteli tv. előírásának megfelelően egyedileg történik. A mérlegbe állítandó érték a bekerülési érték csökkentve a terv szerinti és a terven felüli értékcsökkenési leírással, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével.

A mérlegbe állítás előtt a szintetikus és analitikus elszámolásokban szereplő értékeket egyeztetni kell, és a tárgyi eszközökről – a számlatükörben meghatározott tárgyi eszköz csoportoknak megfelelően – fajtánként, azon belül egyedi tételenként részletes kimutatás (leltár) készül. A kimutatás tartalmazza az eredeti bruttó értéket, az esetleges értéknövekedést, a záró bruttó értéket, az időszak előtt elszámolt értékcsökkenést, a tárgyidőszakban elszámolt értékcsökkenést, az összes elszámolt értékcsökkenést és az ezek alapján megállapított nettó értéket.

A Gazdálkodó a tárgyi eszközök aktiválási értékét a Számviteli tv. 47. §-a szerint állapítja meg. Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos vállalkozási tevékenység keretében történő rendeltetésszerű hasznosításának a kezdő időpontja. [Számviteli tv. 52. § (2) bek.]

A Gazdálkodó az üzembe helyezést hitelt érdemlő módon dokumentálja: aktiválási jegyzőkönyvet állít ki.

Az aktiválási jegyzőkönyv az egyedi eszközre vonatkozóan minimálisan a következő adatokat tartalmazza:

- megnevezés;
- beszerzés beazonosítása (dátum, szállító, bizonylat száma);
- várható használati idő, várható élettartam;
- használatbavétel (aktiválás) dátuma;
- maradványérték.

A bekerülési érték meghatározásánál a következőkre kell még tekintettel lenni:

- Többfajta tárgyi eszköz egyidejű beszerzésekor a felmerült szállítási költséget, az üzembe helyezés előtt felmerült hitel- és kölcsönkamatokat, valamint a biztosítási díjat meg kell osztani – a megosztás módszere a legjellemzőbb paraméter alapján történik. A megosztási alap eszközönként a következő:
beszerzési ár arányában történő megosztás
- A tárgyi eszközök rendeltetésszerű használatához szükséges tartozékok értéke, ha több tárgyi eszközhöz nem használható, az adott tárgyi eszköz bruttó értékének részét képezi. [Számviteli tv. 47. § (7) bek.] Ellenkező esetben önállóan kezelendő, és nem alkothatja a tárgyi eszköz bruttó értékének részét.
- Saját előállítás esetén a tárgyi eszköz bruttó értékét az Számviteli tv. 51. §-a szerint, előállítási költségen kell kialakítani. Az előállítási költség tartalma: az előállítás során felmerült közvetlen költségek, az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban lévő költségek és az eszközre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével felosztható költségek. A bruttó érték kialakítását gazdasági kalkulációval kell alátámasztani. Rögzítése az aktiválási jegyzőkönyvben történik.
- A térítés nélkül (a visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszköz, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, továbbá a többletként fellelt (a nem adminisztrációs hibából származó többlet) eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az

eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéke, amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik. [Számviteli tv. 50. § (4) bek.]

- Értéket növelő bekerülési (beszerzési) értéként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét (saját vállalkozásban történt megvalósítása esetén a Számviteli tv. 51. § szerinti közvetlen önköltség aktivált értékét is). [Számviteli tv. 48. § (1) bek.]
- Nem lehet a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értékében figyelembe venni a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka ellenértékét, illetve saját vállalkozásban végzett megvalósítása esetén a felmerült és a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek értékét. [Számviteli tv. 48. § (2) bek.]

A Gazdálkodó a tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési értékét azokra az évekre osztja fel, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogja. [Számviteli tv. 52. § (1) bek.]

A Gazdálkodó az értékcsökkenés megállapításánál figyelembe veendő hasznos élettartamot az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó élettartama, fizikai elhasználódása és erkölcsi avulása, valamint az adott vállalkozási tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével tervezi meg. [Számviteli tv. 52. § (2) bek.]

A maradványérték és az értékcsökkenés mértékének megtervezése az aktiválási jegyzőkönyvben egyedileg történik a következők figyelembevételével:

- Az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok esetén az előre látható használati idő megállapításánál az erről szóló szerződés tartalmából kell kiindulni. Ha a szerződésben erre nincs utalás vagy a szerződés határozatlan időre szól, akkor használati időnek 10 évet kell prognosztizálni.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, és az üzembe nem helyezett beruházásnál. [Számviteli tv. 52. § (5) bek.]

- Könnyűszerkezetes épületek, építmények maradványértéke a bekerülési érték 10 %-a.
- *Épületek maradványértékének meghatározásához speciális szakvélemény szükséges.*
- A termelő gépek maradványértéke *a berendezés használati idejét követően becsült értéke.*

- A termelésben közvetlenül részt vevő járművek maradványértéke *a jármű használati idejét követően becsült értéke.*
- Műszaki berendezések maradványértéke *a berendezés használati idejét követően becsült értéke.*
- A számítástechnikai eszközök esetén a maradványérték *nulla*
- Az üzemi gépek, berendezések maradványértéke *a berendezés használati idejét követően becsült értéke.*
- Az egyéb járművek maradványértéke *a jármű használati idejét követően becsült értéke.*
- Az irodai, igazgatási berendezések, gépek maradványértéke *nulla*

A tárgyi eszközök körében a Gazdálkodó a várható hasznos élettartamból indul ki.

Erre az időszakra a maradványértékkel csökkentett érték utáni értékcsökkenést egységesen minden tárgyi eszközre a

- *bruttó érték alapján történő*
 - *lineáris módszer alkalmazásával számolja el.*

A Gazdálkodó az értékcsökkenést időszakonként *évente* számolja el a fentiek szerint választott módszer alapján. Az elszámolás egymással egyezően megtörténik

- a főkönyvi könyvelésben és
- az analitikus elszámolásokban.

A Számviteli tv. 80. § (2) bekezdése szerint a 200 ezer forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti tárgyi eszközök bekerülési értéke a használatbavételkor értékcsökkenési leírásként egy összegben elszámolható. Ennek megfelelően:

a gazdálkodó kis értékű tárgyi eszköznek tekint minden 200.000,- forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti tárgyi eszközt.

A kis értékű tárgyi eszközök bekerülési értéke a használatbavételkor egy összegben értékcsökkenési leírásként elszámolásra kerül.

A kis értékű eszközök értékcsökkenésének elszámolási időpontja
az eszköz beszerzésének a napja.

Az ilyen módon leírt tárgyi eszközöket a cég értékben nem, csak mennyiségben tartja nyilván, és fizikai elhasználódásuk után kerülnek selejtezésre, illetve megsemmisítésre.

A tervezett leírást meghaladóan terven felüli értékcsökkenést számol el a Gazdálkodó a Számviteli tv. 53. § (1) bekezdése szerinti esetekben. Az érték csökkentését olyan mértékig kell végrehajtani, hogy a tárgyi eszköz, a beruházás használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor érvényes (ismert) piaci értéken szerepeljen a mérlegben. [Számviteli tv. 53.

§ (2) bek.] A piaci érték meghatározásának módja: Az egyedi értékelés elve alapján a piacon fellelhető hasonló paraméterekkel rendelkező eszköz forgalmi értéke.

A Gazdálkodó akkor él az értékhelyesbítés lehetőségével az alábbi eszközöknél, ha az adott eszköz piaci értéke két mérlegfordulónapon jelentősen meghaladja az adott eszköz könyv szerinti értékét.

Eszköztípus:

Műszaki berendezések, valamint irodai, igazgatási gépek

Piaci érték meghatározásának módja:

egyedi értébecslés

Jelentős mérték:

a könyv szerinti érték 20%-a

1.2.3. A befektetett pénzügyi eszközök értékelése

A befektetett pénzügyi eszközöket a Számviteli tv.-nek megfelelően egyedileg kell értékelni.

A mérlegbe állítandó érték a könyv szerinti érték és a mérlegkészítéskor elszámolandó értékvesztés, értékkorrekció különbségéből adódik.

A mérlegkészítés előtt a szintetikus és analitikus nyilvántartásokban szereplő értékeket egyeztetni kell. Majd a befektetett eszközökről főkönyvi számlánként – ezen belül egyedenként – részletes kimutatás készítendő. A kimutatásnak tartalmaznia kell az eredeti bekerülési értéket, a tárgyévig elszámolt értékvesztést, értékkorrekciót, és az ezen különbségből képződő mérlegértéket.

A befektetett pénzügyi eszközök bekerülési értékét a Számviteli tv. 49. §-a határozza meg.

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - értékvesztést kell elszámolni, a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti - veszteségjellegű - különbszet összegében, ha ez a különbszet tartósan mutatkozik és jelentős összegű. [Számviteli tv. 54. § (1) bek.]

A hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírnál - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - értékvesztést kell elszámolni, ha a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír könyv szerinti értéke és - (felhalmozott) kamatot nem tartalmazó - piaci értéke közötti különbszet veszteségjellegű, tartósan mutatkozik és jelentős összegű. [Számviteli tv. 54. § (4) bek.]

A piaci érték meghatározásának módja:

a szervezet saját tőkéjének a mérlegfőösszeghez viszonyított aránya)

Jelentős mérték: *a könyv szerinti érték 20%-a*

A részesedések értékvesztését számításokkal kell alátámasztani. A számítások során az alábbiakat kell figyelembe venni.

- A tőzsdén jegyzett részesedéseknél az árfolyam alakulásából kell kiindulni. Leértékelésre akkor kerülhet sor, ha az árfolyamesés tartós, és a mérleg összeállítás kori értéke az eredeti, illetve a már leértékelt árfolyamérték alá esik. További leértékelésre kerülhet sor, ha a mérleg-összeállítás végső időpontjáig az árfolyam tovább csökken.
- A tőzsdén nem jegyzett, de pénzügyintézetek, befektető Gazdálkodó által forgalmazott részesedések értékvesztésénél a piaci ár alakulásának figyelembevételével az előzőek szerint kell eljárni.
- Egyéb esetekben az értékvesztést a piaci megítélés határozza meg. A piaci megítélésre a Gazdálkodó saját tőkéjének alakulásából következtethetünk. Ha az adott Gazdálkodó mérleg szerinti saját tőkéje a tárgyévben is és az előző években is kevesebb, mint a jegyzett tőke, akkor már a két év mérlegében kimutatott saját tőkecsökkenés alapján, a befektetés nyilvántartás szerinti értékét csökkenteni kell. A csökkenést addig a mértékig indokolt elvégezni, amíg a befektetett pénzügyi eszköz könyvekben szereplő értéke a Gazdálkodó saját tőkéjének a jegyzett tőkéhez viszonyított arányának megfelelő értékre nem csökken.
- A Gazdálkodó felszámolása esetén a befektetett pénzügyi eszközök értékét az igény kielégítésének varható aránya határozza meg.

Az értékpapírok esetén a részesedéseknél vázoltak szerint kell eljárni, azzal az eltéréssel, hogy az egyéb esetekben értékvesztés elszámolására nem kerül sor.

1.2.4. Az anyagok és áruk értékelése

A Gazdálkodó sem olyan jellegű termelő, sem olyan jellegű kereskedelmi tevékenységet nem folytat, amelyben készletgazdálkodás merülne fel. A mérlegkészítésnél így általában nincs olyan eszköz, amelyet a készletek között kellene nyilvántartásba venni és értékelni. Ha azonban év közben felmerülnek a folyó tevékenységhez használt készletek a Gazdálkodónál, akkor úgy jár el mintha az termelő vagy kereskedelmi tevékenység része lenne.

A Gazdálkodó a mérlegkészítéskor a készletek közé nem veszi fel azokat a napi szintű működéshez kapcsolódó eszközöket, amelyek mennyisége nem haladja meg a rendszeres beszerzési, készletezési mértéket.

1.2.4.1. Vásárolt készletek

A vásárolt készletek nyilvántartásának módszere:

Év közben értéknilyvántartás nincs – ez azt jelenti, hogy a beszerzést azonnal költségként számoljuk el, év végén leltározzunk, és a megtalált készletet a költség számlával szemben készletre vesszük.

A készletek bekerülési értékének meghatározása a Számviteli tv. vonatkozó előírásainak megfelelően történik. A bekerülési érték része az a ráfordítás, amely a készlet megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében, a raktárba történő beszállításig felmerült, illetve a készlethez egyedileg hozzárendelhető.

A vásárolt készletek értékelési módszere
tényleges beszerzési áron való értékelés.

A Gazdálkodó a vásárolt készletek csökkenését
egyedi bekerülési áron
számolja el.

A készletek értékelése – a leltározási szabályzatban rögzített módon felvett leltár és annak kiértékelése alapján – egyedileg történik.

A vásárolt készletnél értékvesztést kell elszámolni amikor:

- a bekerülési ár „jelentősen” és „tartósan” magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci érték,
- a készlet nem felel meg a rendeltetésének (megrongálódott, értékesítése kétséges).

Az értékvesztésnél:

- A Gazdálkodó jelentősnek tekinti, ha a bekerülési ár legalább 25%-kal magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert, alátámasztott piaci ár. (Bizonyítékként nyilvános, bárki által ugyanazon feltételekkel elérhető és hozzáférhető árjegyzék, árajánlat szolgál.)
- A Gazdálkodó tartósan tekinti az árváltozást, ha az legalább két mérlegfordulónapi értékeléskor fennáll.

Az értékvesztés mértéke a könyv szerinti érték és a mérleg készítésekor igazolt piaci érték különbözete. A piaci érték meghatározásának módszere: *összehasonlító árak módszere, ahol viszonyítási alap a piacon lévő hasonló termékek köre.*

1.2.4.2. Saját termelésű készletek

A Gazdálkodó az alábbi saját termelésű készletekkel nem rendelkezik:

Egyszerűsített éves beszámoló esetén

A Gazdálkodó a Számviteli tv. 98. § a) pontja alapján a készletekre elszámolt értékvesztést nem írja vissza, ha egyébként a Számviteli tv. általános előírásainak feltételei (Számviteli tv. 57. § (2) bek.) bekövetkeznek.

1.2.5. A közvetített szolgáltatások értékelése

A közvetített szolgáltatásokat a felmerülésükkor ráfordításként számolja el a Gazdálkodó a 815-ös főkönyvi számlán.

A tovább nem számlázott alvállalkozói teljesítmények és közvetített szolgáltatások értékét az év végén – a készletekhez hasonlóan – fel kell leltározni mennyiségben és értékben.

A Gazdálkodó a mérlegbe állítandó értéket beszerzési ár alapján határozza meg. A mérleg fordulónapján a mennyiségben felleltározott közvetített szolgáltatások értékét a tényleges beszerzési ár képezi.

A közvetített szolgáltatásoknál értékvesztést kell elszámolni, amikor a beszerzési ár magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci érték.

A piaci érték meghatározásának módszere: *összehasonlító árak módszere, ahol viszonyítási alap a piacon lévő hasonló termékek köre.*

1.2.6. A követelések értékelése

A Gazdálkodó a beszámolóban csak a jogszerűen fennálló, teljesített és elfogadott követeléseket szerepelteti. A vevő által el nem ismert, valamint a peresített követelések nem szerepelhetnek a mérlegben, csak az analitikus nyilvántartásokban.

A beszámolóban a követelések mérlegértéke a következő számítás eredménye:

+	Bekerülési (könyv szerinti) érték
-	Behajthatatlan követelések
-/+	Értékvesztések és visszairások
+/-	Évvégi devizás értékelések

A követelések bekerülési értékét a Gazdálkodó forintban, a devizában jelentkezett követeléseket pedig devizában és forintban tartja nyilván.

(A devizás tételek értékelésére vonatkozóan lásd az 1.4. A valutás, devizás tételek értékelése című alfejezetet.)

A Gazdálkodó az egyes vevőkövetelésekhez tartozó csökkentő tételeket – a Számviteli tv. előírásaival összhangban – a következőképpen számolja el:

Számlához kapcsolódó engedmény (mennyiségi vagy minőségi kifogás miatt)

- Időpontja: teljesítéskor
- Bizonylata: helyesbítő számla
- Hatása: árbevétel-csökkenés

Skontó (vevőknek a pénzügyi fizetési határidőn belüli fizetés esetén adott engedmény)

- Időpontja: pénzügyi teljesítéskor
- Bizonylata: banki jóváírás, utána visszaigazoló levél
- Hatása: pénzügyi ráfordítás növekedése

A vevőknek utólag adott, nem konkrét számlához kapcsolódó engedmények a rabatt és a bónusz. E tételek elszámolására a felek közötti vonatkozó szerződés, megállapodás alapján a mérleg fordulónapját követően kerül sor. Az elszámolás a Gazdálkodó feladata, az elszámolás során egyeztet a másik partnerrel. Ezen utólagos engedmények elszámolása független azok pénzügyi teljesítésének időpontjától.

- Időpontja: mérleg fordulónapjára a mérlegkészítés időszakában
- Bizonylata: felek által egyeztetett összeget tartalmazó bizonylat
- Hatása: egyéb ráfordítás növekedése

A Gazdálkodó a követelésekre értékvesztést számol el, ha úgy ítéli meg, hogy a követelés várhatóan részben vagy egészben nem térül meg, s ez tartós és jelentős. Ha a mérlegkészítésig a követelés befolyik, nem lehet értékvesztést elszámolni.

A követelésekre az értékvesztés képzése az egyedi partnerek minősítése alapján történik.

A partner minősítésének szempontjai:

- a partner fizetési hajlandósága;
- a partner likviditási, gazdasági helyzetéről szerzett információk;

A Gazdálkodó a követelések értékvesztésével kapcsolatosan a „tartós” fogalma alatt azt érti, hogy

- a követelés legalább két mérlegfordulónapi értékeléskor lejárt esedékességű;
- a partner minősítése kapcsán olyan információ birtokába jutott a Gazdálkodó, amely alapján feltételezhető, hogy végleges folyamatról vagy állapotról van szó;

A Gazdálkodó a követelések értékvesztésével kapcsolatosan a „jelentős” fogalma alatt a követelések vonatkozásában azt érti, hogy az egyes követeléscsoportokon belül a tartósan fennálló követelések együttes összege nagyobb, mint *a beszámolási időszak árbevételének a 2%-a*.

A Gazdálkodó értékvesztést az egyedileg „fajlagosan kis összegű” követelésekre nem számol el. Fajlagosan kis összegű egy követelés, ha értéke nem haladja meg az *50 000 forintot*.

Az értékvesztés számításának menete:

A fentiekben jelzett tartós és jelentős követeléscsoportok együttes értékéből ki kell venni az egyedileg „fajlagosan kis összegű” követelések értékét – ez az értékvesztés számításának alapja.

Az értékvesztés évenkénti mértéke az alap 20%-a. Így, a több éven keresztül tartósnak és jelentősnek minősített követelések után évente ugyanazzal a mértékkel nő az elszámolt értékvesztés nagysága.

Az értékvesztés csak a követelés nulla értékéig csökkenthető.

A Gazdálkodó az elszámolt értékvesztésekről és azok *visszairásáról* analitikus nyilvántartást vezet, amelyből megállapítható, hogy

- mely követeléscsoportokban,
- mely tételek után és
- milyen összegű értékvesztés

áll fenn.

Az értékvesztés elszámolásának számviteli menetét az 1. számú melléklet tartalmazza.

A Gazdálkodó a Számviteli tv. 3. § (4) bekezdésének 10. pontjában írt esetekben minősíti követeléseit behajthatatlannak.

Behajthatatlan követelésként kell kezelni azt a követelést, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással, a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a fizetési meghagyásos eljárás, a végrehajtás veszteséget eredményez vagy növeli a veszteséget). [Számviteli tv. 3. § (4) bekezdésének 10. pont e) alpont]

Az erre vonatkozó kalkulációt a Gazdálkodó egyedileg határozza meg, s rögzíti a beszámolót alátámasztó dokumentumok között.

A Gazdálkodó az „igazol” fellelhetlenséget [Számviteli tv. 3. § (4) bekezdésének 10. pont e) alpont] az alábbi ismérvekkel definiálja.

- A cégnyilvántartási bejegyzésre kötelezett cég a cégnyilvántartásból már törölve van.
- Szintén hitelt érdemlő bizonyításnak fogadható el, ha az ismeretlen helyen tartózkodó fél részére a bíróság ügygondnokot jelöl ki, vagy a bírósági végrehajtó nyilatkozik arról, hogy az adós nem lelhető fel.
- Azon szervezetek esetén, amelyek nem cégbírósági, hanem kamarai vagy bírósági nyilvántartásba vétellel jönnek létre, a követelés behajthatatlansága hitelt érdemlő bizonyításának tekinthető, ha törölve vannak a bírósági, illetve a kamarai nyilvántartásból.

A Gazdálkodó a behajthatatlannak ítélt követelés kivezetése előtt dönthet annak értékesítéséről, beszámításáról, térítés nélküli átadásáról. Amennyiben erre nincs mód, a behajthatatlan követelés leírásra kerül. A behajthatatlanság tényét – az alátámasztó adatok, információk alapján – a *Gazdálkodó vezető tisztségviselője* jogosult meghozni.

Az év közbeni devizás állományba vétel és állománycsökkenés, valamint az év végi devizás értékelés szabályait lásd az 1.4. A valutás, devizás tételek értékelése című alfejezetben.

1.2.7. A pénzeszközök értékelése

A beszámoló készítéséhez a pénzeszközöket fel kell leltározni. A pénzeszközök értékelésére a Számviteli tv. 66. § (2)-(3) bekezdései irányadók.

Az év közbeni devizás állományba vétel és állománycsökkenés, valamint az évvégi devizás értékelés szabályait lásd az 1.4. A valutás, devizás tételek értékelése című részben.

1.2.8. Aktív időbeli elhatárolások

Az aktív időbeli elhatárolások elszámolását a Számviteli tv. 32. és 33. §-a szabályozza.

A Számviteli tv. értelmében egyedi értékelést alkalmazunk.

A Gazdálkodó tevékenységi körében jellemzően előforduló aktív időbeli elhatárolásként számoljuk el és mutatjuk ki:

- az üzleti év mérlegének fordulónapja előtt felmerült, elszámolt olyan összegeket, amelyek költségként, ráfordításként (ideértve a halasztott ráfordításokat is) csak a mérleg fordulónapját követő időszakra számolhatók el. [Számviteli tv. 32. § (1) bek.] A költségelhatárolást mindig számítással kell alátámasztani. A számításnak tartalmaznia kell az elszámolt költség összegét, az időszak hosszát, az időszak megoszlását a tárgyidőszak és a további időszakok között, és a megoszlás alapján számított értéket.
- az olyan járó árbevétel, kamat- és egyéb bevételeket, amelyek csak a mérleg fordulónapja után esedékesek, de a mérleggel lezárt időszakra számolandók el. [Számviteli tv. 32. § (1) bek.] Ezeket is számítással támasztjuk alá, melyből kitűnik a teljes (ár)bevétel, annak az időszaknak a hossza, melyre az elszámolható, továbbá az időszak megoszlása tárgyidőszakra és további időszakra, valamint az ebből eredő tárgyidőszakra elszámolható árbevétel.
- azt az eredményt csökkentő tételként még el nem számolt többletkötelezettséget (összeget), amely abból adódik, hogy a kötelezettség visszafizetendő összege

nagyobb, mint a kapott összegnél. Az elhatárolást az előzőekben rögzített számítással kell alátámasztani. [Számviteli tv. 32. § (1) bek.]

A Gazdálkodó él a Számviteli tv. 32. § (3) bekezdésében rögzített aktív időbeli elhatárolás lehetőségével. E szerint aktív időbeli elhatárolásként számolja el a Gazdálkodó a befektetett pénzügyi eszközök közé sorolt, névérték alatt szerzett - hitelviszonyt megtestesítő, a valós értéken történő értékelés alá nem vont - kamatozó értékpapír névértéke és szerzési értéke közötti - nyereségjellegű - különbözetből a szerzéstől az üzleti év mérlegfordulónapjáig terjedő időszakra időarányosan jutó (a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel szemben elszámolt) összeget. Az elhatárolást ezen értékpapír értékesítésekor, beváltásakor, továbbá a könyvekből - egyéb jogcímen - történő kivezetése esetén kell megszüntetni, valamint akkor és olyan összegben, ha és amilyen összegben az időbelileg elhatárolt különbözet realizálása bizonytalan. [Számviteli tv. 32. § (3) bek.]

A Gazdálkodó él a Számviteli tv. 32. § (4) bekezdésében rögzített aktív időbeli elhatárolás lehetőségével. E szerint a forgóeszközök között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentős befektetés szerzéséhez kapcsolódóan fizetett, a szerzési értékben figyelembe nem vett bizományi díj, vásárolt opció díja időbelileg elhatárolható, ha az várhatóan megtérül és jelentős összegű. [Számviteli tv. 32. § (4) bek.]

A Gazdálkodó jelentős összegűnek tekinti: az adott értékpapír szerzési árának 30%-a

A Gazdálkodó él a Számviteli tv. 32. § (7) bekezdésében rögzített aktív időbeli elhatárolás lehetőségével, miszerint aktív időbeli elhatárolásként lehet kimutatni a hitel, a kölcsön felvételéhez közvetlenül kapcsolódóan felmerült költségeket, beleértve a hitel, a kölcsön feltételeként előírt bankgarancia vagy hitelvizsgálat díját, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díjat és folyósítási jutalékot, amennyiben azokat nem az eszköz bekerülési értékében számolják el. A hitelfelvételhez kapcsolódó költségek elhatárolt összegét a hitel, a kölcsön futamideje alatt időarányosan, de legkésőbb a hitel, a kölcsön teljes összegének visszafizetésekor kell megszüntetni. [Számviteli tv. 32. § (7) bek.]

A Gazdálkodó él a Számviteli tv. 33. § (2) bekezdésében rögzített aktív időbeli elhatárolás lehetőségével, miszerint az aktív időbeli elhatárolások között halasztott ráfordításként elszámolható a devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett, külföldi pénzértékre szóló beruházáshoz, vagyoni értékű joghoz, forgóeszközkhöz kapcsolódó tartozások esetén a tárgyévben, a mérlegfordulónapi értékelésből adódóan keletkezett és – a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között elszámolt – árfolyamveszteséggel nem ellentételezett árfolyamveszteség teljes összege a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításainak a csökkentésével (nem realizált árfolyamveszteség). [Számviteli tv. 33. § (2) bek.]

A halasztott ráfordításként kimutatott árfolyamveszteséget – a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításakénti elszámolással – meg kell szüntetni, ha a tartozást teljes összegben visszafizették, illetve a tárgyi eszköz, vagyoni értékű jog finanszírozása esetén, ha az így finanszírozott tárgyi eszközt, vagyoni értékű jogot értékesítették vagy más jogcímen az állományból kivezették. [Számviteli tv. 33. § (3) bek.]

A Gazdálkodó él a Számviteli tv. 33. § (6) bekezdésében rögzített aktív időbeli elhatárolás lehetőségével, miszerint az aktív időbeli elhatárolások között halasztott ráfordításként ki lehet

mutatni a jogszabályi rendelkezés alapján az üzemeltetőnek térítés nélkül, véglegesen átadott eszköz (beruházás) nyilvántartás szerinti értékét. A térítés nélkül átadott eszköz (beruházás) időbelileg elhatárolt nyilvántartás szerinti értékét - az átadáskor meghatározott módon és időtartamon belül - kell az egyéb ráfordításokkal szemben megszüntetni. [Számviteli tv. 33. § (6) bek.]

A Gazdálkodó él a Számviteli tv. 33. § (7) bekezdésében rögzített aktív időbeli elhatárolás lehetőségével.

1.3. Az források értékelésének szabályai

1.3.1. A saját tőke értékelése

A kettős könyvvitelt vezető civil szervezet saját tőkéje induló tőkéből, tőkeváltozásból, lekötött tartalékból, értékelési tartalékból, valamint tárgyévi eredményből [alaptevékenység (közhasznú tevékenység), vállalkozási tevékenység bontásban] tevődik össze. [Eszkr. 23. § (1) bek.]

Induló tőkeként kell kimutatni a bírósági határozat jogerőre emelkedésének napjával a civil szervezet létesítő okiratában (annak módosításában) meghatározott, az alapító, a tag, a csatlakozó által ilyen címen (induló tőkeként, illetve az induló tőke növelése érdekében) rendelkezésre bocsátott pénzbeli és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás összegét. [Eszkr. 23. § (2) bek.]

A saját tőke elemeit a Számviteli tv. 35–40. §-ai alapján könyv szerinti értéken értékeljük. A saját tőke elemeiről a Gazdálkodó analitikus nyilvántartást vezet, amelyet a beszámoló készítésekor egyeztet a főkönyvi nyilvántartással.

A lekötött tartalékra vonatkozóan a Gazdálkodó folyamatos nyilvántartást vezet, amelyből látszik

- a lekötés forrása;
- a lekötés jogcíme (indoka vagy célja);
- a lekötés éve;
- a feloldásra rendelkezésre álló időszak (évek);
- a főkönyvi könyveléssel való egyeztetés biztosítása.

A Gazdálkodó piaci alapú értékelés alapján képzett értékelési különbözetének forrása az értékelési tartalék.

1.3.2. A céltartalékképzés szabályai

A Gazdálkodó a Számviteli tv. 41. §-a alapján céltartalékot képez olyan harmadik féllel szemben fennálló fizetési kötelezettségekre, amelyek

- múltbeli vagy folyamatban lévő ügyekből, szerződésekből származnak,
- a mérlegkészítés időpontjáig rendelkezésre álló információk szerint bizonyosan vagy várhatóan felmerülnek,
- a mérleg készítésekor összegük és esedékességük időpontja még bizonytalan és
- ezekre a vállalkozó egyéb módon nem biztosított fedezetet.

A Gazdálkodónál jellemzően céltartalékképzés a következő esetekben történik.

- Végkielégítés miatti fizetési kötelezettség jogcímen

Képzés dokumentuma: munkaszerződések

Képzés mértékének meghatározása: a várhatóan kifizetésre kerülő végkielégítés mértékének 50%-ig

1.3.3. A kötelezettségek értékelése

A Gazdálkodó kötelezettségként tartja nyilván – a Számviteli tv. 42. § szerint – azokat a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzürtékben kifejezett elismert tartozásokat, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, a Gazdálkodó által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénzünyújtáshoz, valamint a kincstári vagyon részét képező eszközök kezelésbe vételéhez kapcsolódnak. Fajtájukat tekintve a kötelezettségek hátrasorolt, hosszú és rövid lejáratúak.

A Gazdálkodó olyan nyilvántartást vezet, amelyből megállapítható a kötelezettségek fajtája, tartalma szerinti megkülönböztetése, valamint a kötelezettségekből a kapcsolt vállalkozásokkal szembeni fennállása.

Civil szervezetnek hitel, visszatérítendő támogatás csak úgy nyújtható, ha a visszatérítési kötelezettség nem haladja meg a civil szervezet rendelkezésre álló vagyonát. E rendelkezés alkalmazásában figyelembe kell venni a követelések és tartozások egyenlegét, valamint a támogatási döntésben meghatározott költségvetési támogatás értékét. [Korm. rendelet 4. § (4) bek.]

A civil szervezet csak olyan módon vehet fel hitelt és vállalhat kötelezettséget, amely nem veszélyezteti az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységének ellátását és működésének fenntartását. [Ectv. 17. § (4) bek.]

A közhasznú szervezet gazdasági-vállalkozási tevékenységének fejlesztéséhez közhasznú tevékenységét veszélyeztető mértékű hitelt nem vehet fel. [Ectv. 44. § (2) bek.]

A közhasznú szervezet váltót, illetve más hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt nem bocsáthat ki. [Ectv. 44. § (1) bek.]

A kötelezettségek a beszámolóba a felleltározásukat követően, az analitikus nyilvántartásokkal megegyezően, forintban a könyv szerinti értéken kerülnek be.

A Gazdálkodó az egyes kötelezettségtípusokat a következők szerint tartja nyilván és értékeli a beszámolójában:

- Hitelek, kölcsönök: A törlesztésekkel csökkentett forintösszegben.
- Pénzügyi lízing: A megfizetett lízingdíjnak a meghatározott törlesztés összegével csökkentett értéken, amely nem tartalmazhat a pénzügyi lízinggel kapcsolatos kamatot.

- Szállítók: A forintban teljesítendő kötelezettséget az elismert, számlázott összegben.
- Vevőtől kapott előleg: Ténylegesen befolyt összegben (áfát is tartalmaz).

Az év közbeni devizás állományba vétel és állománycsökkenés, valamint az év végi devizás értékelés szabályait lásd az 1.4. A valutás, devizás tételek értékelése című alfejezetben.

1.3.4. Passzív időbeli elhatárolások

A passzív időbeli elhatárolások elszámolásánál egyedi értékelés alapján a Számviteli tv. 44-45. §-ában foglalt szabályok szerint kell eljárni.

A Gazdálkodó gyakorlatában jellemzően előforduló passzív időbeli elhatárolással elszámolandó gazdasági események:

- a mérleg fordulónapja előtti időszakot terhelő költséget, ráfordítást, amely csak a mérleg fordulónapja utáni időszakban merül fel, kerül számlázásra. [Számviteli tv. 44. § (1) bek. b) pont] A passzív időbeli elhatárolás képzését számítással kell alátámasztani.
- a mérleg fordulónapja előtt befolyt, elszámolt bevételt, amely a mérleg fordulónapja utáni időszak árbevételét, bevételét képezi. [Számviteli tv. 44. § (1) bek. a) pont] Az elhatárolás a bevételek csökkentésével szemben történik. A passzivalást számításnak kell alátámasztania.

A Gazdálkodó a passzív időbeli elhatárolásokat a költségekkel és ráfordításokkal, valamint a bevételekkel szemben a könyvek megnyitása után vezeti ki.

1.4. A valutás, devizás tételek értékelése

Választott árfolyam

A valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, a külföldi pénzürtékre szóló követelés, befektetett pénzügyi eszköz, értékpapír (a továbbiakban együtt: külföldi pénzürtékre szóló eszköz), illetve kötelezettség forintértékének meghatározásakor a valutát, a devizát –

a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon

kell forintra átszámítani. [Számviteli tv. 60. § (4) bek.]

Ettől el kell térni, ha a hitelintézet, a Magyar Nemzeti Bank, illetve az Európai Központi Bank által nem jegyzett valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket kell forintra átszámítani. Ebben az esetben a valuta szabadpiaci árfolyamán – ennek hiányában országos napilapban a világ valutáinak árfolyamáról közzétett tájékoztató adatok alapján –,

a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon forintra átszámítani. [Számviteli tv. 60. § (5) bek.]

Azon gazdasági események esetén, amelyeknél az ellenérték külföldi pénzürtékben kerül meghatározásra, a külföldi pénzürtékre szóló követelés, illetve kötelezettség forintértékének meghatározása során a Gazdálkodó az általános forgalmi adóról szóló törvénynek az adóalap forintban történő megállapítására vonatkozó előírásai szerinti árfolyamot alkalmazza a Számviteli tv. 60. § (5a) bekezdése alapján.

A Gazdálkodó választott árfolyamként a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forintra történő átszámításánál a devizavételi és devizaeladási árfolyam átlaga helyett valamennyi külföldi pénzürtékre szóló eszközt és kötelezettséget egységesen csak devizavételi árfolyamon értékel, mert a választott árfolyam szerinti értékeléstől történő eltérésnek az eszközökre-forrásokra, illetve az eredményre gyakorolt hatása jelentős, és emiatt a megbízható és valós összkép követelménye a választott árfolyam szerint történő értékelés mellett nem teljesülne. [Számviteli tv. 60. § (6) bek.] Jelentősnek kell tekinteni e vonatkozásban ha a választott árfolyam és a devizavételi árfolyammal számított árfolyam között 10%-nál nagyobb eltérés mutatkozik

A Gazdálkodó a valutában és devizában nyilvántartott eszközeit, forrásait, ezen belül is a pénzkészletek, a külföldi pénzürtékre szóló követelések, befektetett pénzügyi eszközök, értékpapírok, illetve a külföldi pénzürtékben keletkezett kötelezettségek értékelését a Számviteli tv. 60. §-a alapján határozza meg. Ennek megfelelően a Gazdálkodó a – bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó – választott árfolyamon tartja nyilván és számítja át forintra. [Számviteli tv. 60. § (1) bek.]

Állományba vételkor

- a forintért vásárolt valutát, devizát a ténylegesen fizetett forintösszegben kell állományba venni, és ezen összeg alapján kell a valuta, illetve deviza nyilvántartásba vételi árfolyamát megállapítani [Számviteli tv. 60. § (1) bek.];
- a külföldi pénzürtékre szóló befektetett pénzügyi eszközök, értékpapírok, követelések, kötelezettségek forintra történő átszámításánál a választott árfolyamot kell alkalmazni. [Számviteli tv. 60. § (1) bek.]

A valuta, deviza csökkenéseket az adott devizás főkönyvi számla állománycsökkenés előtti könyv szerinti árfolyamán *(átlagáron, mely = főkönyvi számla forint egyenlege osztva devizás egyenleggel (VAGY) FIFO módszer szerint)* kell elszámolni. A devizás vevői és devizás szállítói tételeknél a könyv szerinti érték számítása az adott egyedi vevői vagy szállítói számlára vonatkozó tételek alapján történik.

Az állománycsökkenéskor keletkező egyedi árfolyam-különbözetek a pénzügyi műveletek egyéb bevételeiként vagy a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaiként az állománycsökkenéssel egy időben kerülnek elszámolásra.

A mérlegben a meglévő valuta- és devizaállományt, illetve a külföldi pénzeszközre szóló (értékvesztéssel, visszairással módosított) befektetett pénzügyi eszközöket, értékpapírokat, követeléseket és kötelezettségeket az üzleti év mérlegének fordulónapjára vonatkozó – az adott eszköz, kötelezettség bekerülésekor választott módszer szerinti – árfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni. [Számviteli tv. 60. § (2) bek.]

A mérleg készítésekor az átértékelésből keletkező egyedi árfolyam-különbözetek elkülönítetten kerülnek meghatározásra, s az azokból számított összevont árfolyam-átértékelési különbözet a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaként vagy a pénzügyi műveletek egyéb bevételeiként kerül a mérleg fordulónapjára vonatkozóan elszámolásra.

1.5. A mérleg összeállításának szabályai

A Számviteli tv. a vagyoni és pénzügyi helyzet világos kimutatása érdekében tartalmaz néhány olyan főszabályt, mely alapján a könyvvezetésben rögzített értékek a mérleg összeállítása előtt átrendezendőek. A Gazdálkodó ezeket a szabályokat alkalmazza.

E szabályok szerint

- azokat a befektetett pénzügyi eszközöket, amelyek keletkezésükkor befektetett eszközöknek minősültek, de a mérleg fordulónapját követően tartós jellegük megszűnik, a forgóeszközök megfelelő mérlegtételeibe kell beállítani;
- azokat a kötelezettségeket, melyek keletkezésükkor hosszú lejáratúnak minősültek, de a mérleg fordulónapját követően tartós jellegük megszűnik, a mérlegben rövid lejáratú kötelezettségként kell szerepeltetni;
- követelések és kötelezettségek egymással szemben nem számolhatók el;
- a vevői és a szállítói tartozásokban nyilvántartott többletfizetések nem a vevők és a szállítók között, hanem
 - » a vevőknél keletkezett többletfizetés a kötelezettségek között külön tételként,
 - » a szállítóknál keletkezett többletfizetés a követelések között külön tételként kerülnek a mérlegbe beállításra.

A Gazdálkodó könyvvezetése úgy került kialakításra, hogy az eszközöket és a forrásokat a beérkezésükkor minősíti és számolja el. Ezt követően az összegek mindaddig azokon a főkönyvi számlákon szerepelnek, amíg meg nem szűnnek.

Az éves zárás során a fent vázolt értékek az eredeti számlákhoz kapcsolódó átvezetési számlák segítségével átkönyvelésre kerülnek.

2. EGYEDI SZABÁLYOZÁSOK ÉS MINŐSÍTÉSEK

A Számviteli tv. 14. § (4) bekezdése szerint rögzíteni kell azokat a szabályokat, amelyekből egyértelműen megállapítható, hogy a Gazdálkodó a számviteli elszámolás, az értékelés szempontjából mit tekint

- lényegesnek,
- jelentősnek,
- nem lényegesnek,
- nem jelentősnek,
- kivételes nagyságú vagy előfordulású bevételnek, költségnek, ráfordításnak.

Továbbá arról is rendelkezni kell, hogy a törvényben felkínált választási, minősítési lehetőségek közül a Gazdálkodó melyeket, milyen feltételek fennállása esetén alkalmazza. Így a számviteli politika keretében meg kell határozni mindazokat a kérdéseket, amelyeket a törvény a Gazdálkodó döntési jogkörébe utal. Ennek megfelelően:

2.1. Tartós

A Gazdálkodó a Számviteli tv 46. § (4) bekezdésében rögzített „tartós” minősítést alkalmazza a számviteli értékeléseiben. Ennek alapján tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbözet tartósnak minősül – fennállásának időtartamától függetlenül – akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.

A tartósan lecsökkent, a nem érvényesíthető, a tevékenységet megszüntető kritériumok általában időtartamtól függetlenek, így ha bekövetkeznek (pl. megrongálódás, megsemmisülés) a terven felüli értékcsökkenést, értékvesztést legkésőbb a mérlegfordulónapi értékeléskor el kell számolni.

A tartósság megítélésénél minden esetben a Számviteli tv. által megfogalmazott számviteli elvek adnak kiindulási alapot.

2.2. Lényeges – Nem lényeges

2.2.1. Lényeges

A Számviteli tv. 16. § (4) bekezdése szerint lényegesnek minősül a beszámoló szempontjából minden olyan információ, amelynek elhagyása vagy téves bemutatása - az észszerűség határain belül - befolyásolja a beszámoló adatait felhasználók döntéseit (a lényegesség elve). Egy-egy tétel lényegessé minősítését más hasonló tételekkel összefüggésben kell megítélni.

2.2.2. Nem lényeges

Nem tekinthető lényegesnek a beszámoló és a folyamatos könyvvizetés, gazdálkodás szempontjából az az információ, amelynek elhagyása nem befolyásolja érdemben a beszámoló adatait, illetve a felhasználó döntéseit.

A Számviteli tv. 90. § (3) bekezdésének c) pontja alapján a kiegészítő mellékletben be kell mutatni azon mérlegén kívüli tételek és mérlegben nem szereplő megállapodások jellegét, üzleti célját és pénzügyi kihatásait, amelyek bemutatásáról e törvény külön nem rendelkezik, ha e tételekből és megállapodásokból származó kockázatok vagy előnyök lényegesek, és bemutatásuk szükséges a vállalkozó pénzügyi helyzetének megítéléséhez. E tekintetben a Gazdálkodó lényegesnek tekinti az alábbi ügyleteket:

a beszámolót olvasó számára olyan információt tartalmaz, amely tudatában az más döntést hozna.

2.3. Jelentős – Nem jelentős

2.3.1. Jelentős összegű hiba

A számviteli tv. 3. § (3) bekezdésének 3. pontja szerint jelentős összegű a hiba, ha a hiba feltárásának évében, a különböző ellenőrzések során, egy adott üzleti évet érintően (évenként külön-külön) feltárt hibák és hibahatások – eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő – (előjeltől független) abszolút értékének együttes összege meghaladja a számviteli politikában meghatározott értékhatárt.

Minden esetben jelentős összegű a hiba, ha a hiba feltárásának évében az ellenőrzések során – ugyanazon évet érintően – megállapított hibák, hibahatások eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő, (előjeltől független) abszolút értékének együttes összege meghaladja az ellenőrzött üzleti év mérlegfőösszegének 2 százalékát, illetve ha a mérlegfőösszeg 2 százaléka nem haladja meg az 1 millió forintot, akkor az 1 millió forintot.

A Gazdálkodó úgy dönt, hogy a számviteli elszámolás és értékelés szempontjából jelentős összegű hibát kizárólag a Számviteli tv. 3. § (3) bekezdésének 3. pontját alkalmazva határozza meg.

2.3.2. Nem jelentős összegű hiba

A Számviteli tv. 3. § (3) bekezdésének 4. pontja szerint nem jelentős összegű a hiba, ha a hiba feltárásának évében, a különböző ellenőrzések során, egy adott üzleti évet érintően (évenként külön-külön) feltárt hibák és hibahatások – eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő – (előjeltől független) abszolút értékének együttes összege nem haladja meg a jelentős összegű hiba 3. pont szerinti értékhatárát.

A Számviteli tv. 15. § (1) bekezdésében rögzített „vállalkozás folytatásának elve” szempontjából a működés várható jelentős csökkenése azt jelenti, hogy *megszűnik a Gazdálkodó bevételszerző tevékenysége.*

A Számviteli tv. 22. § (3) a) pontja alapján a mérleg arab számmal jelzett tételei egy-egy római számmal jelzett eszköz-, illetve forráscsoporton belül összevonhatók, ha azok összegükben a megbízható és valós összkép szempontjából nem jelentősek. A Gazdálkodó jelentősnek minősíti: *az összevont értékük nem haladja meg a mérlegfőösszeg 1%-át.*

A Számviteli tv. 25. § (3) bekezdése szerint az alapítás-átszervezés aktivált értékeként veszi figyelembe a Gazdálkodó a tevékenységének a jelentős bővítését, amely *után az árbevétel legalább 5%-os növekedése várható).*

A Számviteli tv. 32. § (4) bekezdése szerint a forgóeszközök között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés beszerzéséhez kapcsolódóan fizetett (elszámolt), a beszerzési értékben a figyelembe nem vett bizományi díj, vásárolt vételi opció díja jelentős összegű és az annak beváltásakor, értékesítésekor várhatóan megtérül, annak összegét időbelileg el lehet határolni. A jelentős összeg ebben a relációban: *az értékpapír 20%-át meghaladó összeg.*

A Számviteli tv. 41. § (2) bekezdése szerint az adózás előtti eredmény terhére - a valós eredmény megállapítása érdekében a szükséges mértékben - céltartalék képezhető az olyan várható, jelentős és időszakonként ismétlődő jövőbeni költségekre (különösen a fenntartási, az átszervezési költségekre, a környezetvédelemmel kapcsolatos költségekre), amelyekről a mérlegfordulónapon feltételezhető vagy bizonyos, hogy a jövőben felmerülnek, de összegük vagy felmerülésük időpontja még bizonytalan és nem sorolhatók a passzív időbeli elhatárolások közé. E tekintetben a Gazdálkodó jelentősnek tekinti *amelynél a várható összköltség eléri a felmerülés éve (ár)bevételének 20%-át).*

A Számviteli tv. 47. § (9) bekezdése szerint, ha a rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapított bekerülési (beszerzési) érték és a ténylegesen számlázott vagy a később módosított fizetendő összeg közötti különbszet jelentős, akkor az eszköz beszerzési értékét módosítani kell. A Gazdálkodó jelentősnek tekinti *az addig elszámolt bekerülési érték 20%-ánál nagyobb módosítást*).

A Számviteli tv. 53. § (1) bekezdése szerinti terven felüli értékcsökkenést érintő döntést *lásd az 1.2. pontban*.

A Számviteli tv. 54. § (1) bekezdése szerinti a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést érintő gazdálkodói döntést *lásd az 1.2.3. pontban*.

A Számviteli tv. 54. § (10) bekezdése alapján a kezelt vagyonra szóló tartós követelésre értékvesztést kell elszámolni annak könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti veszteségjellegű különbszet összegében, ha ez a különbszet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű. A Gazdálkodó jelentősnek minősíti: *a kezelt vagyon könyv szerinti értékének a 20%-ánál nagyobb értéket*.

A Számviteli tv. 55. § (1) bekezdése szerinti a követelések veszteségjellegű különbszetének értékelésekor jelentős összegű különbszetre vonatkozó döntést *lásd az 1.2.6. pontban*.

A Számviteli tv. 56. § (1) bekezdése szerinti, a vásárolt és a saját termelésű készletek értékelését érintő gazdálkodói döntést *lásd az 1.2.4. pontban*.

A Számviteli tv. 57–58. §-ai szerint amennyiben a befektetett eszköz piaci értéke jelentősen meghaladja a könyv szerinti értéket, terven felüli értékcsökkenés visszairást vagy értékhelyesbítést lehet alkalmazni. *A jelentős érték meghatározását lásd az 1.2. pontban*.

A Számviteli tv. 60. § (6) bekezdése alapján a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forintra történő átszámításánál a devizavételi és devizaeladási árfolyam átlaga helyett alkalmazott devizavételi vagy -eladási árfolyam minősítésénél jelentős: *lásd az 1.4. pontban*.

A Számviteli tv. 92. § (2) bekezdése alapján a kiegészítő mellékletben ismertetni kell a jelentősebb összegű terven felüli értékcsökkenés, illetve annak visszairása elszámolásának indokait. A Gazdálkodó jelentősnek minősíti a terven felüli értékcsökkenést, ha *eléri a terven felül értékcsökkentett eszköz könyv szerinti értékének 10%-át*.

Egyszerűsített éves beszámoló készítése esetén

A Számviteli tv. 96. § (3a) bekezdése értelmében, amennyiben a Gazdálkodó beszámolóját a Számviteli tv. által előírt séma alkalmazásával készíti el, úgy az összevont, arab számmal jelölt tételek összegét, azok tartalmát külön-külön köteles bemutatni a kiegészítő mellékletben, amennyiben azok jelentősnek minősülnek.

Ennek alapján a Gazdálkodó ezen előírás vonatkozásában a mérleg minden arab számmal jelölt tételére vonatkozóan egységesen jelentős összegnek a következő értéket fogadja el: mérlegfőösszeg 20%-a.

A Gazdálkodó a Számviteli tv. 96. § (3a) bekezdésében rögzítettek alapján az eredménykimutatás minden arab számmal jelölt tételére vonatkozóan egységesen jelentős összegnek a következő értéket fogadja el: összes bevétel 20%-a.

2.4. Kivételes nagyságú vagy előfordulású bevételek, költségek, ráfordítások

A Gazdálkodó a tevékenységének jellemzői alapján határozza meg a kivételes nagyságú, illetve előfordulású tételeket.

Kivételes nagyságú bevétel – minden esetben az egy gazdasági eseményből (szerződésből) eredő bevétel, amely eléri vagy meghaladja az adott évre vonatkozó összes számvitel szerinti bevételének 50%-át

Kivételes nagyságú költség – minden esetben az egy gazdasági eseményből (szerződésből) eredő költség, amely eléri vagy meghaladja az adott évre vonatkozó összes költsége és ráfordítása együttes értékének 50%-át.

Kivételes nagyságú ráfordítás – minden esetben az egy gazdasági eseményből (szerződésből) eredő ráfordítás, amely eléri vagy meghaladja az adott évre vonatkozó összes költsége és ráfordítása együttes értékének 50%-át.

Kivételes előfordulású bevétel – minden olyan bevétel, amely a Gazdálkodó üzletszerű működésével nincs szoros összefüggésben vagy közvetlen kapcsolatban, rendszeres üzletmenetén kívül esik, a bekövetkezése eseti jellegű. Minden esetben kivételes előfordulású bevételnek kell tekinteni az alábbi eseményeket: olyan szervezettől érkező támogatás, mely a megelőző 5 évben nem szerepelt a támogató között és a kapott támogatás az összes bevétel 20%-át meghaladja.

Kivételes előfordulású költség, ráfordítás – minden olyan költség vagy ráfordítás, amely a Gazdálkodó üzletszerű működésével nincs szoros összefüggésben vagy közvetlen kapcsolatban, rendszeres üzletmenetén kívül esik, a bekövetkezése eseti jellegű. Minden esetben kivételes előfordulású költségnek, ráfordításnak kell tekinteni az alábbi eseményeket: *természeti károkkal kapcsolatos költségek, ráfordítások*

*1. számú melléklet***AZ ÉRTÉKVESZTÉS NYILVÁNTARTÁSA**

A Gazdálkodó a jelen szabályzatban rögzítetteknek megfelelően értékvesztést számolhat el, illetve lehetősége van ezen elszámolt értékvesztések visszairására. Az értékvesztés elszámolásának, illetve számviteli rögzítésének szabályait a következőkben foglaljuk össze.

Az éves könyvelési munkák során, amennyiben a Gazdálkodó követelésére felszámolási eljárás következtében visszaigazolást kap, s abban rögzítésre kerül a követelés besorolási kategóriája (pl. „F”), az egyedi tétel azzal a nappal átvezetésre kerül a „314 Kétes vevőkövetelések” főkönyvi kartonra. Az átvezetés során új partnerre könyvelődik a tétel – a partner megnevezésében szerepel a tényleges partner megnevezése és a követelés minősítése (pl. ABC Kft. – „F”).

1. A számlarendben az értékvesztést a főcsoportokon belül képzett alszámlán tartjuk nyilván. Az értékvesztés főkönyvi számlaszáma a főcsoport számlaszáma + 9.
2. A folyószámlán rögzített tételek után képzett értékvesztést az eredeti számlaszámra való hivatkozással kell ellátni. Ennek szabályai a következők:
 - Partnerre való könyvelés
 - Számlaszámként az eredeti számlaszámot kell megtartani úgy, hogy ahhoz hozzá kell rendelni még a számla kibocsátásának a tényleges évét jelentő két karaktert is.
 - Év megjelöléseként azt az évszámot jelölő két karaktert kell szerepeltetni, amikor az értékvesztést elszámoltuk. (Ha egy tétel után az értékvesztés részletekben történik, akkor ez a különböző éveket jelölő főkönyvi pozícióból látszik.)

Pl. 123/09 számú számla után elszámolt értékvesztés elszámolása

2019. 12. 31. napján: 12309/19

2020. 12. 31. napján: 12309/20
3. Azon tételek esetén, amelyek nem folyószámlásan kerültek eredendően könyvelésre, a főkönyvi számlán történő részletes könyveléssel, illetve megnevezéssel dolgozunk. Ha szükséges, külön táblázatok készülnek az elszámolt értékvesztés nyilvántartására.
4. Az értévesztés visszairása a törvényi előírásoknak megfelelően, szintén a fenti hivatkozások alapján történik.